

G O V O R.

(Spisal Bogomil Trzinski.)

Kako velik dar vsemogočnega očeta je pač govor človeški! Le po govoru oživljajo se vsi organi človeškega telesa; le pe govoru moremo se vsi ljudje imenovati bratje, kajti brez tega bi bili podobni neumni živini. Poglejmo nekoliko okoli sebe živeče stvari! Kako nam je pri sercu, če slišimo drobne tice žvergoleti, in ne razumimo, kaj nam pripovedujejo s tako mičnimi glasovi! ako se pa same med seboj razumejo, ali ne — tega ne vemo. Ali kaj si moremo takrat misliti, če na paši krava zamuka, od dalječ pa se ji oglašča njena sestra z ravno takim glasom? Bog vé, če se razumite, ali ne! Dasiravno ljudske pravljice pripovedujejo, da človek lahko tičeje petje in mukanje živine razumi, ako o kresu, kedar bije ura polnoči praprotnega semena nabere, in ga pri sebi nosi. To kaže, da so bili ljudje že od nekdanj radovedni, in bi radi vedili, kako in kaj se živali pogovarjajo. Človek ima lep dar jezika, da svojemu bližnjemu lahko naznanja, kako se mu godi, ali kaj mu manjka. Če gledamo kokoš, kedar pije, vidili bomo, da kolikorkrat vodo požrè, povzdigne svoje oči proti nebu in veselo s kljunom poraplja. Kaj pa človek? Ali se morda tudi on ne more drugače nebeškemu očetu zahvaljevati, kakor da povzdiguje svoje svoje oči proti nebu? Nikakor ne! Človek je prvi iz med vseh stvari, da z govorom more zahvaljevati se milemu nebeškemu očetu. Zglede imamo pri mutcih, kako žalostno je, če more človek živeti med ljudmi, in ne more ž njimi govoriti. Človek, ki je nem, ne more se nikoli prav izobraževati; on posnema le to, kar vidi pri drugih, bodi si dobro, ali slabo; posnema pa še vse slabše kot opica, kajti manjka mu sočutja z njegovim rodom, sočutje pa se le doseže po govorjenji. Dasiravno je jezik nekterih tic že tako vstvarjen, da se od nas lahko učé izgovarjati posamnih besedi, pa vendar nimajo sočutja z nami, kajti one ne vedó pravega pomena besedi, kakor p. papige, škorcei i. t. d. Opice ne moreje posnemati človeškega govora, akoravno vse drugo lahko posnemajo. Zakaj je storil to oče človeškega govora? Zakaj je ravno žival, ktera vse posnema, kar vidi pri ljudeh, ravno to prednost, porekovati človeške glase, odtegnil? Ako gremo v norišnico in poslušamo tam pogovor neumnih ubožcev, kako nam je pri sercu, ko slišimo dar človeš-

kega govorjenja tako neumno rabiti in onečastevati! Koliko bolj pa bi se to še le pokazalo pri neumnih opicah! Zato tedaj je nebeški oče modro ravnal, da je ravno opicam odtegnil dar govorjenja.

Človeka pa je po govoru postavil za gospodarja vse zemlje, kajti, kaj bil bi on brez govora? Le po govoru more se on izobraževati, in se tako dvigati nad druga pozemeljska bitja. Hvalimo tedaj nebeškega očeta, da nam je podelil tako imenitno pomoč do srečnega življenja!

Dopisi in novice.

V Pragi na Češkem je gospejno društvo sv. Ljudmile že pred letom osnovalo obertnijsko šolo za dekleta. Te šole so namenjene dekličem, ktere se vadijo v raznih obertnijskih umetnostih; učé se pa tudi v slovstvenih rečeh, namreč v lepopisji, v številjenji, v spisji, v vknjiževanji in prava o mejnicah, kolikor so za to sposobne. Večidel po dnevu so pri delu; podučevanje jim je skoraj počitek od dela, in ker se jih le malo skupaj podučuje, to podučevanje jako pospešuje. Vsa šola je prav djanska; naj pred se jim reč razjasnuje, potem pa se vadijo djansko.

Šola je še mlada, pa je že vender lep sad obrodila; društvo skerbí, da gojenci te šole pridejo v poduk k mojstrom; tako je vzel neki g. A. Reháček v svojo lesoreznicó (Xylographie) dve dekliči na 4 leta v poduk; prvo leto ne zasluži nič, drugo leto po 1 gl., tretje leto po 1 gl. 50 kr. in četrto leto pa po 2 gl. na teden. V kamnotiskarnici g. Sandtnerjevi so trije dekličí, ki dobivajo drugo leto po 1 gl., tretje leto po 2 gl. in četrto leto po 3 gl. na teden; ko mine čas za podučevanje, se lahko udinjajo za 6 — 8 gl. Tako so tudi drugi obertniki jemali gojence te šole v poduk; dekličí, ki so v tvornici za porcelan, dobivajo po 2 gl. na teden.

Veselo prihodnost zagotavlja to društvo svojim gojencem. Dekličí, ki zunaj šole delajo, zbirajo se z drugimi dekličí iz domače delavniške šole vsako nedeljo in vsaki praznik v šolskih izbah; v teh dnevih se zapiše v bukve, koliko je vsaka deklica med tednom delala in koliko zaslužila.

Prav živo je v šivarskem odseku. 24 deklet ima tam svojo delavnico; pod napeljevanjem dveh učenic tukaj merijo, vrezujejo, poskušajo, in če je treba, prenarejajo oblačila. Dve ameriški šivalnici se neprenehoma sučete, in gospodičina Maháček podučuje, kako obleko vrezovati; tako je tukaj, kakor v založnici za obleko. Kar dekleta zaslužijo, se jim po njih delu plača; bolj zanikernim se pa tudi tedenska plača prideržuje, da bi se spodbadale v večjo pridnost.